

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Marianna Terpitková

Uplatnenie aktivizujúcich metód prostredníctvom metodiky CLIL na 1. stupni ZŠ

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Marianna Terpitková

Kontakt na autora: SCŠ sv. Egídia, Jiráskova 5, 085 27 Bardejov
egidiusbj@centrum.sk

Názov OPS/OSO: Uplatnenie aktivizujúcich metód prostredníctvom metodiky CLIL na
1. stupni ZŠ

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2014
X. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Bibiana Novacká

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

metodika, CLIL, aktivizujúce metódy, žiak, anglický jazyk, inovácia, tvorivosť

Anotácia

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť sa zaoberá metodikou CLIL a jej uplatnením vo vyučovanom procese v primárnom vzdelávaní. Zameriava sa na možnosti aplikácie aktivizujúcich vyučovacích metód v edukácii. Teoretická časť objasňuje základné pojmy, ktoré súvisia s témou. Praktická časť poskytuje metodický materiál vychádzajúci z vlastnej pedagogickej praxe a návrhy vyučovacích hodín CLIL s využitím aktivizujúcich metód. Práca opisuje prínosy metodiky CLIL, upozorňuje na možné problémy s ktorými sa môže pedagóg stretnúť a opisuje možnosti ich riešenia.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Názov akreditovaného vzdelávacieho programu KV	Číslo akreditovaného vzdelávacieho programu KV
Integrácia obsahového a jazykového vzdelávania (CLIL) vo vyučovaní anglického jazyka	751/2012 - KV
Stratégie vyučovania a učenie sa cudzieho jazyka	1221/2015 - KV
Nové prístupy k vyučovaniu anglického jazyka v základných a stredných školách	1329/2013 - KV
Viacjazyčnosť vo vyučovaní v základných školách	1332/2013 - KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS PRÁCE.....	7
1.1 Kontext a rámec.....	7
1.2 Hlavný a čiastkové ciele práce.....	8
1.3 Vymedzenie kompetencií.....	8
1.4 Metodológia.....	9
2 VÝCHODISKÁ PRÁCE.....	11
2.1 Charakteristika CLIL.....	11
2.2 Aktivizujúce metódy.....	11
3 VYUČOVACIE HODINY CLIL.....	13
3.1 Maľujeme dúhu.....	13
3.2 V násobilkove.....	16
3.3 Na farme.....	19
3.4 Tráviaca sústava.....	21
4 ODPORÚČANIA PRE PRAX.....	25
4.1 Pozitíva a negatíva metodiky CLIL.....	26
ZÁVER	27
ZOZNAM PRÍLOH	29

ÚVOD

Súčasná doba kladie veľký dôraz na znalosť a praktické používanie cudzieho jazyka. Byť gramotným nielen v materinskom, ale aj v cudzom jazyku je dôležité pre osobné uplatnenie sa človeka v spoločnosti, ktorá je členom Európskej únie. Cudzí jazyk sa tak stáva dôležitým komunikačným prostriedkom a nástrojom dorozumenia. Jeho neznalosť obmedzuje vzájomnú interakciu, porozumenie a taktiež spoluprácu Európanov.

Moderné školstvo kladie veľký dôraz na výučbu cudzích jazykov. Vplyvom faktov, ktoré som uviedla a taktiež na základe záujmu rodičov o cudzojazyčné vzdelávanie detí od čo najmladšieho veku, nastal posun v začiatku výučby cudzieho jazyka na základných školách na prvý stupeň.

Snahou každej školy by malo byť poskytnúť žiakom kvalitné vzdelanie a prípravu na ďalšie štúdium. Na dosiahnutie úspešných výsledkov vyučovacieho procesu má zásadný vplyv správny výber vyučovacích metód a postupov. Obzvlášť pre vyučovanie cudzích jazykov je dôležité, aby bol žiakom primárneho stupňa vzdelávania nový jazyk predstavený vo forme blízkej tejto vekovej kategórii.

Predložená práca sa zameriava na anglický jazyk a jeho výučbu implementáciou aktivizujúcich metód do vyučovania prostredníctvom metodiky CLIL. Týmto spôsobom sa integruje cudzí jazyk do vyučovania iného predmetu a vytvára sa tak priestor pre jeho osvojenie v prirodzenom prostredí. Nastáva tak situácia, kedy žiaci získavajú vedomosti z iného predmetu, ale zároveň sa učia a prakticky uplatňujú cudzí jazyk. Z dôvodu posunu sústredenosti z nového jazyka na obsah učiva predmetu do ktorého sa jazyk integruje, dochádza k rozvoju predovšetkým komunikačných schopností a zároveň k zmene v spôsobe uvažovania, kedy žiaci začínajú rozmyšľať v cudzom jazyku.

Dôvodom voľby témy tejto práce bola skutočnosť, že metodiku CLIL považujem za veľmi prínosnú pre žiakov, ale aj pre učiteľov z hľadiska hľadania nových prístupov k vyučovaniu anglického jazyka na základnej škole. Svojou podstatou rešpektuje psychický vývoj žiaka, rozvíja komunikačné schopnosti a podporuje rozvoj tvorivosti a fantázie. Za rovnako prospešné považujem zavádzanie aktivizujúcich metód, ktorých cieľom je podporiť žiaka k činnosti a k aktivite s cieľom osvojenia si nových poznatkov. Inovatívnosť aktivizujúcich metód spočíva v zážitku a túžbe objavovať niečo nové.

Cieľom tejto práce je poukázať na možnosti využitia aktivizujúcich metód prostredníctvom metodiky CLIL a podrobne opísať vyučovacie hodiny nejazykových predmetov, do ktorých je anglický jazyk integrovaný.

Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Prvá kapitola je zameraná na samotný opis OPS, vymedzuje kontext a rámec, hlavný a čiastkové ciele, opisuje metodológiu CLIL. Druhá kapitola vymedzuje pojem CLIL, vykresľuje pozitíva a negatíva, ktoré so sebou jej použitie prináša. Obsahuje opis aktivizujúcich metód, ktoré boli použité v praktickej časti práce. Tretia kapitola obsahuje podrobne rozpracované vyučovacie hodiny prírodovedy, výtvarnej výchovy, matematiky, ktoré sa vyučujú prostredníctvom metodiky CLIL a ktoré predstavujú praktické ukážky postupov práce s touto metodikou s využitím aktivizujúcich metód. Štvrtá kapitola predstavuje odporúčania pre prax.

Predložená OPS ponúka učiteľom primárneho vzdelávania návod na využitie inovatívnych aktivizujúcich metód. Opisuje postupnosť krokov pri práci s metodikou CLIL, s cieľom zefektívniť vyučovací proces a poskytnúť väčší priestor pre osvojovanie si cudzieho jazyka prirodzeným spôsobom.

1 OPIS PRÁCE

Táto práca opisuje vlastnú pedagogickú skúsenosť s integráciou cudzieho jazyka do iného vyučovacieho predmetu. Podrobne opisuje využitie metodiky CLIL na prvom stupni základnej školy. Špecifikuje sa na aktivizujúce metódy, prostredníctvom ktorých sú žiaci vedení k aktívnemu zapájaniu sa do vyučovacieho procesu a taktiež k aktívnemu používaniu jazyka. Jednotlivé aktivity sú navrhnuté tak, aby boli hodiny pre žiakov pútavé, rozvíjali v nich tvorivosť a viedli k osvojeniu si anglického jazyka. Práca neopisuje celé vyučovacie hodiny. Príbehy sú viazané na motivačnú a expozičnú časť, ako aj k pochopeniu obsahu učiva.

Aktivizujúce metódy považujem za dôležitý motivačný faktor pre žiakov mladšieho školského veku. Vedú ich k aktívnej a cieľavedomej práci. Majú vplyv na rozvoj kritického myslenia, ale aj fantázie a predstavivosti. Niektoré z nich umožňujú využitie pohybov tela a vyjadrenie nálad. Týmto spôsobom podporujú pozornosť detí s rôznymi učebnými štýlmi – vizuálny, kinestetický, verbálny, alebo auditívny.

Práca opisuje výhody spojené so zavedením metodiky CLIL do vyučovacieho procesu. Za najdôležitejšiu výhodu považujem možnosť osvojovania si cudzieho jazyka v prirodzených situáciách, čo je pre žiakov veľmi motivujúce a stimuluje sa u nich túžba po učení. Prirodzenosť prostredia považujem za dôvod, prečo si malé deti efektívnejšie a rýchlejšie osvoja cudzí jazyk. Práca taktiež poukazuje na problémy, s ktorými sa môže učiteľ pri práci s CLIL stretnúť a opisuje možnosti ich riešenia.

Z vlastnej pedagogickej skúsenosti považujem za nevyhnutné podporovanie zážitkového učenia na hodinách. Metodika CLIL mi umožňuje zatraktívniť vyučovací proces pre všetkých žiakov, motivovať ich k práci a k prijímaniu nových vedomostí. Ako učiteľka prvého stupňa základnej školy a cudzieho jazyka považujem túto metódu za inovatívnu, pretože ponúka žiakom väčší priestor ako byť v kontakte s cudzím jazykom.

1.1 Kontext a rámec

Typ školy: základná škola, primárne vzdelávanie

Východiská:

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť si vyžaduje od učiteľa primárneho stupňa vzdelávania ovládanie cudzieho (anglického) jazyka. Od pedagóga sa očakáva znalosť a rešpektovanie psychického vývoja dieťaťa prvého stupňa. Vhodne zvolené metodické postupy a metódy majú za cieľ zefektívniť vyučovací proces tak, aby aktivizovali žiakov k činnosti. Učiteľ by mal dôkladne poznať aktivizujúce metódy práce. Využitie uvádzanej OPS si vyžaduje od učiteľa a žiakov základné komunikatívne a vyjadrovacie zručnosti, prácu s vizuálnymi prostriedkami, s učebnicou a jednoduchým textom. Veľmi dôležitá je vzájomná spolupráca učiteľov školy (jazykových a nejazykových predmetov) a využitie medzipredmetových vzťahov. Zvýšené nároky sa kladú na prípravu a organizáciu triedy).

Špecifikácia OPS

Špecifikácia cieľovej skupiny:

Cieľovou skupinou na ktorú je táto osvedčená pedagogická skúsenosť zameraná sú pedagógovia primárneho stupňa vzdelávania.

Kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ

Podkategória: učiteľ pre primárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: - jazyk a komunikácia,
- matematika a práca s informáciami,
- príroda a spoločnosť,
- umenie a kultúra

Škola, ročník: základná škola, 1., 3., 4., ročník

Vyučovací predmet: výtvarná výchova, matematika, prírodoveda, anglický jazyk

Tematický celok: -farba a lokálny tón,
- násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20,
- človek ako súčasť prírody.

1.2 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS

Hlavný cieľ OPS:

Hlavným cieľom mojej práce vychádzajúcej z osvedčenej pedagogickej skúsenosti je opísať možnosti uplatnenia aktivizujúcich metód a ich využitie prostredníctvom metodiky CLIL, ktorá umožňuje integráciu jazyka do iných vyučovacích predmetov.

Čiastkové ciele OPS

- prostredníctvom metodiky CLIL a využitím aktivizujúcich metód zvýšiť záujem žiakov o štúdium cudzieho jazyka a iných predmetov do ktorých je jazyk integrovaný,
- prostredníctvom vytvorenia prirodzených podmienok pre osvojovanie si jazyka rozvíjať jazykové zručnosti žiakov na prvom stupni ZŠ,
- bez navýšenia hodinovej dotácie cudzieho jazyka zvýšiť jeho časovú dotáciu v rámci iných predmetov a tak prispieť k rozvoju medzipredmetových vzťahov,
- pri osvojovaní si cudzieho jazyka umožniť žiakom prostredníctvom aktivizujúcich metód zapojenie všetkých zmyslov a rešpektovať individuálne štýly učenia
- podporiť vzájomnú spoluprácu učiteľov cudzieho jazyka pôsobiacich na škole

1.3 Vymedzenie kompetencií

Kompetencie kladené na žiaka

Komunikačné jazykové kompetencie:

- reagovať na otázky a prezentovať odpovede v cudzom jazyku, vytvoriť jednoduchú otázku, porozumieť jednoduchým textom, vedieť čítať a počúvať s porozumením v CLILe.

Kompetencie čitateľskej gramotnosti a zručnosti

- čítaním z učebnice, internetu, tabule, časopisov získavať nové informácie, rozvíjať techniku čítania, schopnosť porozumenia a práce s textom, vyhľadať v texte všeobecné a špecifické informácie.

Sociálne komunikačné kompetencie:

- vyjadriť vlastný názor, pokúsiť sa vyjadriť svoj postoj, vedieť sa vyjadriť písomnou a ústnou formou v závislosti od stupňa vzdelania v materinskom a cudzom jazyku.

Kompetencia riešiť problémy:

- hľadať možnosti riešenia problému, využívať rôzne zdroje informácií, navrhnúť a možné postupy riešenia, riešiť konfliktné situácie v skupine a kolektíve

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- snažiť sa o spoluprácu v skupine, rešpektovať názory iných, navrhnúť možné postupy pri skupinovej práci, podieľať sa na vytváraní priaznivých medziludských vzťahov.

Kompetencia učiť sa učiť sa:

- selektovať, prehodnotiť a využiť informácie pre vlastné učenie sa, pri osvojovaní poznatkov využívať základy techník učenia, uvedomenie si žiakov, čo im pomáha a na druhej strane, čo ich pri učení brzdí.

Kompetencie smerujúce k pozornosti a aktivite

- vedieť sa sústrediť na prijímanie informácií, individuálnu a skupinovú prácu, prostredníctvom rôznych aktivít sa aktívne zapájať do vyučovacieho procesu.

Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- vnímať kultúrne rozdiely, rešpektovať ich, rozvoj národného a kultúrneho povedomia.

Kompetencie kladené na učiteľa

- rešpektovanie individuálnych rozdielov a učebných štýlov žiakov,
- spolupráca s ostatnými učiteľmi pri využívaní medzipredmetových vzťahov,
- dôsledné plánovanie vyučovacích hodín
- organizačné schopnosti
- zvýšené nároky na tvorivosť
- schopnosť získania materiálneho zabezpečenia (knižné zdroje, zahraničné učebnice, cudzojazyčné didaktické materiály)
- schopnosť práce s rôznymi informačnými zdrojmi
- schopnosť podnecovať žiakov k mysleniu tvorivým spôsobom
- schopnosť vytvárať pre žiakov podnetné prostredie

1.4 Metodológia

Využitie CLIL vo vyučovacom procese si vyžaduje od učiteľa byť oboznámený s metodológiou CLILu, poznať možnosti práce a uplatnenia metodických postupov s cieľom zefektívniť osvojenie si cudzieho jazyka v prirodzenej situácii, ktorú predstavuje obsah iného, nie jazykového predmetu.

Hodiny vyučované prostredníctvom metodiky CLIL sa vyznačujú používaním dvoch jazykov - materinského jazyka a cudzieho jazyka. Hlavné informácie týkajúce sa obsahu

vzdelávania predmetu, do ktorého je cudzí jazyk integrovaný sú žiakom podané v materinskom jazyku, následne jednotlivé vyučovacie aktivity prebiehajú v cudzom jazyku.

Metodika CLIL je charakteristická vymedzením duálnych cieľov. Učiteľ si stanovuje ciele obsahové a ciele jazykové. Tieto ciele by sa mali navzájom dopĺňať. Plánovanie hodiny CLIL je preto náročné a musí byť dôsledné.

Prostredníctvom metodiky CLIL má učiteľ možnosť integrovať cudzí jazyk do vyučovacieho procesu rôznymi spôsobmi:

- krátke herné aktivity -jazykové sprchy (hry, cvičenia , kvízy, súťaže), prostredníctvom ktorých žiaci pracujú s cudzojazyčnou slovnou zásobou súvisiacou s témou nejazykového predmetu,
- zadávanie inštrukcií k postupu práce žiakov v cudzom jazyku,
- využitie cudzojazyčných materiálov pri zadávaní domácich úloh,
- využitie cudzojazyčných materiálov počas vyučovania (učiteľ môže pri vysvetľovaní použiť materinský jazyk),
- zaradenie reálií konkrétnej krajiny (hodnotí sa znalosť reálií, nie jazykový prejav),
- možnosť vyučovania časti obsahu nejazykového predmetu v cudzom jazyku (vhodné pre druhý stupeň a stredné školy),
- usporiadanie projektového dňa počas ktorého učiteľ v rámci predmetov pracuje s prvkami integrovaného vyučovania,
- v prípade modulárneho CLILu učiteľ cudzieho jazyka a odborného predmetu pripraví tematické plány z oboch predmetov tak, aby sa navzájom prelínali,
- projekt so zahraničnou školou –v rámci spolupráce školy, alebo učiteľa so zahraničnou školou žiaci realizujú projekty

Výhodou používania aktivizujúcich metód v rámci metodiky CLIL je ich pútavosť pre žiakov a uplatniteľnosť vo všetkých fázach vyučovacej hodiny. Aktivizujúce metódy môže učiteľ aplikovať v motivačnej, expozičnej, aplikačnej aj fixačnej časti hodiny. Aktivity môžu byť navrhnuté tak, aby boli obsiahnuté vo všetkých fázach hodiny.

2 VÝCHODISKÁ PRÁCE

2.1 Charakteristika CLIL

„CLIL (Content Language Integrated Learning) je všeobecne uznávaná skratka súhrnne označujúca množstvo rozdielných metodických postupov, ktorých spoločným prvkom je špecifické postavenie cudzieho jazyka vo výučbe iných predmetov a vzdelávacích obsahov.“ (ŠPÚ, 2008)

CLIL sa považuje za integrované vyučovanie obsahu učiva daného predmetu a cudzieho jazyka. Znamená to, že jazyk si žiaci osvojujú prostredníctvom obsahu učiva iného akademického, umelecko – výchovného, alebo technického predmetu . Pri vyučovaní metódou CLIL sa dosahujú dva ciele – predmetové a jazykové. Dominantné postavenie pri výučbe má materinský jazyk, pretože hlavný obsah učiva je žiakom prezentovaný v materinskom jazyku. Rôzne druhy aktivít, ktoré sú zamerané na podporu komunikácie a rozvoj slovnej zásoby prebiehajú v cudzom jazyku.

Vyučovanie metódou CLIL je orientované predovšetkým na žiaka. Pri práci sa využívajú aktivizujúce a komunikatívne metódy a taktiež rôzne formy organizácie práce. CLIL umožňuje kombináciu metód a stratégií vyučovania nejazykového predmetu a cudzieho jazyka.

2. 2 Aktivizujúce metódy

Žiaci mladšieho školského veku sa ešte stále radi hrajú, experimentujú a pozorujú. Aktivizujúce metódy začleňujeme medzi metódy práce s deťmi, ktoré rešpektujú ich prirodzený vývin a vedú ich k činnosti. Prostredníctvom nich sa dieťa stáva aktívnym subjektom učenia sa. Podporujú rozvoj samostatnosti , sústredenosti sa na prácu, majú vplyv na rozhodnosť, podporujú schopnosť prezentovať vlastný názor, pomáhajú žiakom k využitiu poznatkov v živote, učia ich spolupráci v skupine, podporujú zážitkové učenie, myslenie a konanie a schopnosti komunikácie.

Delenie aktivizujúcich metód:

Metóda riešenia problémov a úloh

Problémová situácia sa stáva objektom poznávania a tvorivého myslenia. Môže byť v akejkoľvek forme napr. vo forme otázky.

Problémové otázky môžu začínať slovami: Ako by si vysvetlil....? Prečo....? Čím sa líši....? Čo je príčinou....? Ako súvisí....? Ktoré spoločné znaky....?

Inštrukcie na riešenie problému: Popíš.... . Vysvetli Dokáž Porovnaj....

Metóda hrania rolí – inscenačná metóda

Táto metóda rozvíja sociálne správanie a konanie žiakov. Je náročná na čas a prípravu. Žiaci stvárnajú roly, ktoré sú im pridelené buď verbálne, alebo neverbálne – pantomíma. Žiaci môžu pracovať v skupinách, pričom niektorí môžu situáciu iba pozorovať, hodnotiť a nájsť východisko problému.

Metóda tvorivej dramatiky

Podstatou tejto metódy je zážitok, spojený s osobnými pocitmi, postojmi a hodnotami. Aj v tejto metóde žiaci hrajú v rolách. Súčasťou tejto metódy sú rôzne hry:

dramatizácia príbehu, hry na sebaovládanie, hry na predstavivosť, tvorivá vizualizácia, tvorba príbehu, hranie rolí, bádateľské metódy, pantomíma, improvizácia.

Brainstorming

Podstatou je povedať čo najviac slov, alebo slovných spojení, ktoré žiakov napadnú pri určenom slove, alebo hesle. V preklade sa táto metóda nazýva aj búrka v mozgu. Nápady sa na konci sumarizujú. Pomocou tejto metódy učiteľ zistí, čo o danom pojme žiaci vedia.

Brainwriting

Táto metóda predstavuje písomnú formu brainstormingu. Určitý problém sa rieši v skupine a žiaci svoje návrhy píšú na papier, ktorý medzi nimi koluje.

Projektová metóda

Táto metóda je spojená s praktickou činnosťou a projektovaním. Žiaci sú vedení k riešeniu problémov, ktoré by mali vychádzať predovšetkým zo života. Problémy riešia určené skupiny žiakov a výsledkom tohto procesu sú písomné referáty, výkresy, reálne predmety, dramatizácia, výstavy Tieto výstupy nazývame projekty.

Metóda Philips 66

Učiteľ vytvorí skupiny po 6 členov a jedného z nich určí za vedúceho skupiny. Potom uvedie problém, ktorý každá skupina rieši a diskutuje o ňom počas šiestich minút. Po uplynutí času, vedúci každej skupiny predstaví výsledky skupinovej práce. Spoločne hľadajú riešenie problému.

Ditor

Žiaci získavajú nové vedomosti postupným objavovaním. Je to typ heuristickej metódy. Jednotlivé písmená názvu vyjadrujú algoritmus postupu pri práci žiakov.

D – definuj problém, I – informuj sa o probléme, T – tvor riešenie, O – ohodnot' riešenie, R – realizuj riešenia

Metóda TPR

Podstatou metódy TPR je naučiť žiaka cudzí jazyk prostredníctvom pohybu a na základe príkazov, ktoré zadáva učiteľ. Metóda TPR vychádza z výsledkov pozorovania Jamesa Ashera, podľa ktorého dieťa, ktoré sa učí materinský jazyk musí najprv jazyku porozumieť a až potom začne jazyk produkovat'. Asher si kladie za cieľ pomôcť dieťaťu osvojiť si druhý jazyk formou zážitku spojeného s určitým pohybom, ktorý je typickým znakom pre dieťa.

Bádateľské metódy

Manipulovanie - ohmatávanie, ochutnávanie, rozoberanie, premiestňovanie, modelovanie, pestovanie rastlín, konštruovanie

Pozorovanie - prebieha v niekoľkých fázach. Po individuálnom pozorovaní predmetu, alebo objektu nastáva vzájomná výmena informácií (rozhovor, diskusia). Následne žiaci vyjadrí svoje názory a získavajú informácie od spolužiakov. Výsledkom je tvorba výstupu pozorovania a prezentácia práce (náčrt, vlastné symboly).

Bádanie - základom je stanovenie predpokladu (Predpokladám že... Čo asi zistím? Myslím si, že.) Prostredníctvom bádateľskej činnosti žiaci svoj predpoklad potvrdia, alebo vyvrátia. Medzi bádateľské činnosti sa zaradzuje - pozorovanie, vyjadrenie predpokladov, meranie, identifikovanie javov, narábanie s prístrojmi, zhodnotenie svojho zistenia.

3 VYUČOVACIE HODINY CLIL

V tejto kapitole sú podrobne rozpracované vyučovacie hodiny CLIL, ktoré sú vyučované prostredníctvom aktivizujúcich metód. Hodiny sú navrhnuté tak, aby boli tieto metódy súčasťou motivačnej, expozičnej a fixačnej časti hodiny. Pred samotnou realizáciou je potrebná príprava didaktických pomôcok, pracovných listov a vizuálneho materiálu. Keďže žiaci pracujú v dvojiciach, v skupinách, na koberci, učiteľ si musí triedu organizačne dopredu pripraviť.

3.1 Maľujeme dúhu

Ročník: prvý

Predmet: výtvarná výchova

Téma: Dúha

Tematický celok: Farba a lokálny tón

Prierezové témy: ENV, OZO

Forma práce: frontálna, skupinová, individuálna

Pomôcky: koberec, farebné šatky, obrázky – maliar, paleta, dúha, výkres s náčrtom dúhy

Ciele:

Kognitívny cieľ

Obsahový cieľ: Preukázať schopnosť práce s farbou. Namaľovať farebnú dúhu.

Jazykový cieľ: Pomenovať farby.

Nouns: color, rainbow, red, blue, yellow, green, orange, purple

Adjectives : favourite

Question: What's your favourite color?

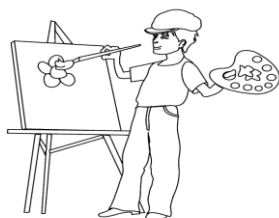
Afektívny cieľ: Prezentovať svoj vzťah k rôznorodosti počasia. Vyjadriť svoj vzťah k farbe, ktorá sa mi najviac páči.

Psychomotorický cieľ: Usporiadať farebné pásiky papiera podľa inštrukcií. Imitovať smútok, radosť.

Motivácia – rozprávka (žiaci sedia na koberci)

Maliar Tóno veľmi rád maľoval. Na paletu si vytlačil farby. Farby sa medzi sebou hádali, ktorá z nich je najkrajšia a najdôležitejšia. Tóno to začul a povedal všetkým farbám, že ak sa budú navzájom hádať kúpi si nové, lebo pre neho sú všetky dôležité a má ich všetky rád tak, ako mamka svoje deti.

This is a painter. His name is Tono. It's Tono.

Obrázok 1 Maliar

Prameň:

<http://www.colouringpicz.com/the-profession-of-painter-coloring-picture>

He has got a palette. Učiteľ ukáže obrázok palety s farbami

Obrázok 2 Paleta

Prameň:

<http://www.dreamstime.com/stock-photo-palette-brush-image10460010>

What colours do you see? Aké farby vidíte?

What colour is it? Aká je to farba.

Učiteľ ukazuje farby na palette a žiaci hovoria, aké farby vidia. Ak nevedia povedať farbu, učiteľ im pomôže.

Expozičná časť

Pantomíma Metóda TPR

Učiteľ rozdá žiakom šatky šiestich farieb – červená, modrá, zelená, žltá, oranžová, fialová. Každý žiak sa stáva farbou z palety. Šatku drží v ruke. Učiteľ zadáva inštrukcie. Najprv povie inštrukciu, potom ukáže pohybom tela, čo inštrukcia vyjadruje. Ešte raz zopakuje inštrukciu. Žiaci sa k nemu pridajú pantomímou.

Now, you are the colours of the palette. Please, stand up! Teraz ste vy farbami z palety. Postavte sa!

You are sad colours.

Ste smutné farby.

You are happy colours.

Ste šťastné farby.

You are tired colours.

Ste unavené farby.

You are unfriendly colours.

Ste nepriateľské farby.

You are friendly colours.

Ste priateľské farby.

Sit down!

Sadnite si!

Otázka

Chcete byť priateľské, alebo nepriateľské farby.

Do you want to be friendly or unfriendly colours.

Didaktická hra Friends

Učiteľ povie farbu. Žiaci, ktorí majú šatky danej farby sa postavia a chytia za ruky.

Blue colours. You are friends. Modré farby – vy ste priatelia.

All colours are friends. Všetky farby sú priatelia.

Projektová úloha

What's this? Čo je to? Učiteľ ukáže obrázok dúhy.

Obrázok 3 Dúha

Prameň:

<http://www.craftyjenny.com/free-clip-art-download-rainbow.html>

It's a rainbow. To je dúha.

Let's make a rainbow from your scarfs. Vytvoríme dúhu z vašich šatiek.

Učiteľ povie prvú farbu – *blue* (modrá). Prídu žiaci s modrými šatkami a spoločne s učiteľom vytvoria prvú farbu dúhy. Učiteľ vyzve žiaka zo skupiny *blue*, aby povedal inú farbu (ľubovoľnú), ktorá bude v dúhe pokračovať. Postupne žiaci vytvoria dúhu.

Obrázok Rainbow

Prameň: súkromný archív autora

Look at this rainbow.

What colour do you see?

What's your favourite colour?

Žiaci si sadnú na koberec. Učiteľ ich oboznámi s rýmovačkou. Rýmovačku spojí s ukazovaním.

Chant

I'm a painter,

I have a palette,

red, yellow, green, orange, purple and blue,

you are the painter too.

Ja som maliar,

Ja mám paletu,

červená, žltá, zelená, oranžová, fialová a

Modrá, ty si maliar tiež.

Prameň: vlastný návrh autora

Žiaci, teraz sa staneme naozajstnými maliarmi. Na výkres, ktorý máte pripravený na lavici namalujeme dúhu. Začneme farbou žltou (*yellow*), lebo je najsvetlejšia. Pri maľovaní sa nám môžu farby prelínať. To vôbec nevádi, lebo všetky farby sú kamaráti.

They are friends.

Stand up and go to your place.

Postavte sa a choďte na svoje miesto.

Počas presunu žiaci hovoria chant, ktorý sa naučili.

You can start.

Môžete začať.

Fixačná časť

Žiak, ktorý dúhu dokončí, sa prihlási a povie učiteľovi, aké farby má jeho dúha. Potom si uprať na svojej lavici.

Analýza vyučovacej hodiny

Táto vyučovacia hodina si vyžaduje úpravu priestoru, alebo väčšiu triedu v ktorej je umiestnený koberec. Všetky výtvarné pomôcky sme spolu so žiakmi nachystali počas

prestávky, pred samotnou vyučovacou hodinou. Keďže táto hodina bola realizovaná v 1. ročníku ZŠ, pre žiakov bolo dôležité pre porozumenie a pochopenie, podporiť všetky inštrukcie, ale aj vety hovorené v cudzom jazyku ukazovaním, mimikou a pohybmi celého tela učiteľa. Rozprávka na úvod hodiny žiakov upokojila. V triede boli dvaja žiaci, ktorí vedeli pomenovať všetky farby, ktoré boli na palette. Paleta nemusí byť nakreslená na obrázku, môže to byť skutočná paleta, na ktorej sú farebné kruhy nalepené.

What's your favourite colour?

Vzhľadom na to, že hodina bola naplánovaná tak, aby žiaci dúhu maľovali, otázku som zadával žiakom ja. Neočakávala som odpoveď celou vetou, stačilo mi pomenovanie farby, ktorú som na palette ukázala. Otázka sa však môže točiť v kruhu. Žiak sa pýta otázku suseda, ten odpovie, prípadne sa môže postaviť a ukázať farbu na palette a pýta sa potom ďalšieho suseda, až kým sa všetci nevystriedajú.

Počas pantomímy – metóda TPR som žiakom všetky inštrukcie zadávala iba v cudzom jazyku a neprekladala som ich. Boli žiaci, ktorí hneď pochopili význam inštrukcie, ale iní sa museli uisťovať pohľadom na ostatných a na mňa. Túto aktivitu môžeme zaradiť aj v rámci telovýchovnej chvíľky na iných hodinách. Žiaci si tak lepšie osvoja slovnú zásobu.

Žiakom sa páčilo, že majú v rukách šatky. Ak nemá učiteľ šatky k dispozícii, môže to riešiť tak, že určí akú farbu šatky si žiak sám prinesie, alebo môže šatky nahradiť iným farebným oblečením.

Veľmi pozitívne hodnotím projektovú úlohu dúha. Žiakom som musela na začiatku pomáhať, ale potom pracovali samostatne. Na koberci vznikla farebná dúha. Farby sme spoločne povedali.

Rýmovačku – *chant* si žiaci nezapamätali dostatočne. Je vhodné ju zaradiť aj v rámci iných hodín napr. pred činnosťou kreslenie.

Keďže výkresy boli na konci hodiny ešte mokré, žiaci nemohli prísť pred tabuľu ukázať svoju prácu a povedať poradie farieb, je vhodné zaradiť túto aktivitu na začiatok hodiny anglického jazyka (na našej škole sa vyučuje anglický jazyk od prvého ročníka).

3. 2 V násobilkove

Ročník: tretí

Predmet: matematika

Téma: Precvičovanie všetkých spojov násobenia a delenia v obore do 20

Tématický celok: Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20

Prierezové témy: OSR

Forma práce: individuálna, práca vo dvojici

Pomôcky: škatuľa s guľôčkami, alebo pokladnička, puzzle na násobenie

Ciele

Kognitívny cieľ

Obsahový cieľ: Vypočítať príklady na násobenie a delenie v obore do 20.

Jazykový cieľ: Pomenovať čísla, matematické označenia

Nouns: numbers 0 – 20, times, divided, equals, marble

Adjectives : little

Question: How many marbles....? How much is it?

Afektívny cieľ: Vytvorenie kladného postoja k matematickým operáciám – násobenie, delenie.

Psychomotorický cieľ: Vložiť čísla do tabuľky a vytvoriť príklad.

Motivácia

Bádateľská metóda Súťaž v skupinách

Z matematickej krajiny sme dostali malú, zázračnú truhlicu, v ktorej sa ukrývajú perly. Najviac ich môže byť dvadsať. My nevieme, koľko ich v truhlici je, ale môžeme to najprv odhadnúť podľa zvuku a potom ju otvoríme, spočítame a zistíme, či bol náš odhad správny. Rozdelíme sa do skupín podľa radov (tri skupiny). Z každej skupiny príde jeden žiak, povie svoj odhad. Tá skupina, ktorá povie číslo najbližšie k počtu guľôčok ukrytých vo vnútri, získava bod. Skupina s najväčším počtom bodov vyhráva súťaž.

This is a little magic box with twenty marbles. Listen the voice of twenty marbles!

Toto je skrinka s 20 guľôčkami. Počúvajte jej zvuk.

Obrázok Little magic box

Prameň: súkromný archív autora

Učiteľ zahrkoce so skrinkou. Potom vyzve jedného žiaka z každej skupiny, aby prišiel pred tabuľu. Zahrkoce skrinkou

Now, one student of every group, please come here and listen carefully!

How many marbles are in the box? Koľko guľôčok je v škatuli?

Každý žiak povie číslo v anglickom jazyku. Číslo zapíše na tabuľu. Učiteľ otvorí skrinku a spoločne celá trieda počíta guľôčky. Ktorá skupina odhadla najbližšie číslo dostáva bod. Keď sa vystriedajú všetci žiaci, učiteľ súťaž vyhodnotí. Napr.:

The third group was the best. It's the winner. Tretia skupina bola najlepšia. Je víťazom.

Expozičná časť

Opakovanie čísel – hra na rýchlosť a presnosť

Na tabuli je napísaných osem čísel v obore do 20.

Napr.: 8, 17, 0, 5, 20, 11, 3, 15

Read quickly Čítaj rýchlo

Žiaci sa pokúšajú prečítať čísla čo najrýchlejšie a najpresnejšie. Učiteľ môže použiť stopky.

Demonštrácia

Učiteľ si nachystá kartičky so znamienkami \cdot , $=$ a číslami do 20, ktorých kombináciou vznikajú príklady na násobenie.

Prvá skupina čísel: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 0, 1, 2, 3, 4, 5

Druhá skupina: všetky čísla od 0 – 20

Vyberie dve karty z prvej skupiny tak, aby z nich vytvoril príklad na násobenie.

Napríklad čísla 4, 5. Vložením znamienok vytvorí príklad: $4 \cdot 5 =$

Príklad povie v anglickom jazyku, pričom ukazuje na číslo, alebo znamienko, ktoré práve vyslovuje. Slová *times a equals* napíše pod znaky, aby slúžili žiakom ako pomôcka.

4 . 5 =

four times five equals

Učiteľ vyberie z druhej skupiny kartičku s číslom 20 a celý príklad vysloví.

5 . 4 = 20
five times four equals twenty

Tabuľka

Táto aktivita je pokračovaním demonštračnej úlohy. Každý žiak dostane tabuľku. Na tabuli je nakreslená rovnaká tabuľka. Do nej si budú žiaci na základe príkladov z tabule, ktoré vytvoria jednotliví žiaci z kartičiek zapisovať čísla. Výsledky vypočíta každý samostatne.

Učiteľ vyzve žiakov, kto chce prísť k tabuli a vytvoriť príklad.

Who wants to come here and make a new example?

Kto príde pred tabuľu vytvorí z kartičiek príklad, ktorý ostatným nadiktuje. (*three times four equals*) Každý žiak si príklad zapíše do tabuľky. Pre kontrolu správnosti zápisu, žiak následne pripne príklad(kartičky) na tabuľu. Keď je celá tabuľka vyplnená, žiaci príklady vypočítajú. Potom si kontrolujú výsledky samostatne tak, že stále niekto príde pred tabuľu a doplní kartičku s chýbajúcim výsledkom. Potom celý príklad prečíta. (*three times four equals twelve*)

Hra s kartami Tabuľka 1

5	.	4	=	20
3	.	4	=	
4	.	2	=	
7	.	2	=	
3	.	5	=	

Prameň : vlastný návrh

Potom učiteľ vyzve žiakov, aby si otočili tabuľku na druhú stranu. *Turn the table*. Ukáže žiakom znak : a vysloví *divided*

Vyberie kartičky 12 a 4 a vytvorí príklad

12 : 4 = 3
twelve divide four equals three

Úloha s využitím tabuľky a kartičiek pokračuje ďalej rovnakým spôsobom.

Práca v skupine Súťaž

Učiteľ rozdelí žiakov do troch skupín. Každá skupina dostane puzzle s obrázkami a číslami. Žiaci si puzzle rozložia na lavici a spájajú jednotlivé časti na základe inštrukcií učiteľa. (*five times tree equals...*) Vedúci tej skupiny, ktorá prvá spojí časti, ktoré patria k sebe, sa prihlási. Skupina získava bod. (príloha 2)

Didaktická hra v skupine

Na lavici sú oddelené časti puzzle. Žiaci sedia v kruhu, tak aby všetci videli všetky časti. Vedúci skupiny povie príklad v anglickom jazyku spolužiakovi, ktorý sedí hneď vedľa neho. Ten sa snaží nájsť časti, ktoré patria k sebe. Ak ostatní členovia družstva súhlasia s jeho výsledkom povedia: *It's OK*. Ak nie: *It's wrong*. V prípade chybného výsledku, musí hráč chybu opraviť. Hra pokračuje ďalej. Ten, kto hádal, hovorí príklad susedovi.

Fixačná časť

Problemová úloha pracovný list

Všetci žiaci dostanú pracovný list. Učiteľ prečíta zadanie. Žiaci sa pokúsia úlohu samostatne riešiť. Potom tú istú úlohu rieši frontálne celá trieda. Žiaci si ju kontrolujú a opravujú. Za domácu úlohu majú nakresliť ku každej úlohe obrázok, ktorý korešponduje s úlohou. (Príloha 2)

Analýza vyučovacej hodiny

Táto hodina bola realizovaná v rámci opakovania násobenia a delenia v obore do 20. Žiaci vedeli počítat' od 0 – 20 v anglickom jazyku. Na tejto hodine boli oboznámení s pojmi krát, delene v cudzom jazyku. Jem rovná sa už poznali z predchádzajúcich hodín.

Bádanie sa im veľmi páčilo. Všetci sa chceli vystriedať. Nebolo to však možné. Odporúčam zaradiť túto aktivitu v ďalších hodinách venovaných násobeniu, deleniu.

Aktivitu opakovania čísel je vhodné pozmeniť na aktivitu : *Píš čísla podľa počutia*. Učiteľ hovorí čísla v anglickom jazyku a žiaci ich zapisujú. Takýmto spôsobom budú do aktivity zapojení všetci žiaci.

Žiaci obľubujú aktivity, ktoré im umožňujú manipuláciu. Táto aktivita im to umožnila. Práca s tabuľkou hodnotím pozitívne. Dôležité je, aby tabuľka bola nakreslená aj na tabuli. Keď som túto aktivitu realizovala bez podpornej tabuľky na tabuli, žiaci sa v tabuľke strácali a do jedného poľa písali celý príklad.

Žiaci tohto veku sú veľmi súťaživí. Preto odporúčam využívať súťaže vo vyučovacom procese.

Aktivita puzzle je u detí veľmi obľúbená. Ak učiteľ nemá k dispozícii danú didaktickú pomôcku, môže vytvoriť karty. V jednej skupine budú príklady a v druhej výsledky. Karty sú na lavici, úlohou žiakov je spojiť príklad s výsledkom. Pri CLILe je dôležité, aby žiaci príklad vyslovili nahlas.

Pri pracovnom liste odporúčam spoločnú prácu. Ak sa učiteľ rozhodne pre samostatnú prácu, dôležitá je kontrola a individuálny prístup k žiakom, ktorý úlohe neporozumejú.

3.3 Na farme

Ročník: tretí

Predmet: hudobná výchova

Téma: Old Mac Donald had a Farm

Tematický celok: Anglické piesne a hry

Prierezové témy: ENV, OSR, MUV

Forma práce: skupinová, v dvojiciach, individuálna

Ciele

Kognitívny cieľ:

Obsahový cieľ: Poznať a zaspievať dve anglické piesne

Jazykový cieľ: Pomenovať zvieratá na farme

Nouns: farm, animals, cow, , sheep, pig, ducks, horse

Adjectives : old, big, little

Question: What's this? What's your favourite animal? How many?

Afektívny cieľ: Vyjadriť svoj názor, ktoré zviera z farmy je pre žiaka najobľúbenejšie.

Psychomotorický cieľ: Usporiadať obrázky zvierat podľa poradia na základe poslušnosti piesne.

Motivácia

Ako motiváciu k tejto téme využívam magnetickú knihu "Farma" do ktorej postupne pripínam zvieratká, ktoré mal „Old Mac Donald“ na svojej farme. (Príloha 3)
This is a farm. This is Mac Donald. He is very old. Here is his farm. He has got many animals on his farm.

Toto je farma. Toto je starý pán Mac Donald. Na svojej farme má veľa zvierat.

Guessing

Učiteľ ukazuje obrázok farmy. Úlohou žiakov je zapamätať si, aké zvieratá videli na farme. Potom knihu odloží a žiaci pomenúvajú zvieratá v anglickom jazyku.

What kind of animals do you remember? Aké zvieratá si pamätáte?

Svoje odpovede si žiaci overia po opätovnom otvorení knihy.

Didaktická hra

Učiteľ pripne obrázky zvierat na tabuľu. Použije otázku *What's this?* Čo je to?

Potom vyzve žiakov, aby si položili hlavu na lavicu. Zamení dva obrázky na tabuli. Úlohou žiakov je pomenovať zvieratá, ktoré boli vymenené. *I have changed two pictures. Which images are altered?*

Obmenou môže byť hra, keď učiteľ zoberie z tabule jeden obrázok a žiaci hádajú, ktorý obrázok chýba.

What's missing?

Didaktická hra v dvojiciach

Žiaci pracujú v dvojiciach. Každá dvojica má sadu obrázkov zvierat. Jeden žiak z dvojice drží v ruke všetky obrázky tak, aby druhý z dvojice videl zadnú časť obrázka. Žiak, ktorý drží obrázok sa pýta: *What's this?* Druhý žiak sa pokúša uhádnuť, aké zviera je na obrázku. Na jeho odhad odpovedá spoluhráč *yes/ no*. Keď uhádne všetky obrázky hráči sa vymenia.

Expozičná časť

V ďalšej fáze hodiny učiteľ vysvetlí žiakom, že Mac Donald veľmi rád spieva po anglicky. Ďalej vyzve žiakov, aby povedali, aké anglické piesne poznajú. Zároveň povie žiakom, že Mac Donaldovou najobľúbenejšou piesňou je pieseň *If you are happy*. Pieseň spieva spoločne celá trieda. Potom oboznámi žiakov s novou piesňou, ktorú sa dnes naučia spievať a ktorá je o Mac Donaldovej farme.

Počúvanie piesne spojené s usporiadaním obrázkov

Učiteľ vyzve žiakov aby pieseň pozorne vypočuli a v dvojiciach usporiadali obrázky zvierat v poradí, v akom zaznejú v piesni. Úlohu si po vypočutí spoločne skontrolujú.

Nácvik piesne.

Učiteľ ďalej pracuje s obrázkami, pričom sa zameria na slovíčka *here/ there*.

Pri ukážke každého obrázku zaspieva začiatok slohy, ktorú žiaci imitáciou zvuku zvieratá dokončia.

Učiteľ: *Old Mac Donald had a farm e-i, e-i, o. And on his farm he had a cow e-i, e-i, o*

Ukáže žiakom obrázok zvieratá - kravy. Žiaci imitujú zvuk zvieratá, pričom otáčajú hlavu doprava a doľava – *moo- moo here, moo-moo there, everywhere moo - moo*.

Postupne ukáže obrázky všetkých zvierat z piesne a žiaci imitujú ich zvuky.

Potom si žiaci spoločne s učiteľom pieseň zaspievajú. Spievanie piesne je stále prepojené na prácu s obrázkom. Obrázok učiteľ pripne na tabuľu.

Práca s knihou - Na farme

Učiteľ otvorí knihu s obrázkami zvierat a pýta sa otázku. *How many cows do you see?* Koľko kráv vidíš? Otázku zopakuje aj pri ostatných zvieratách. Žiaci odpovedajú číslom. Keďže niha je magnetická vyzve niektorého zo žiakov, aby zmenil počet zvierat a opýtal sa spolužiaka otázku na počet napr. ošípaných. : *How many pigs do you see?*

V ďalšej fáze sa učiteľ pýta otázku *What's your favourite animal?* Aké je tvoje najobľúbenejšie zviera? Žiaci vyjadrujú svoj názor.

Fixačná časť

Didaktická hra

Učiteľ hovorí názvy zvierat v rôznom poradí. Po zoradení obrázkov si žiaci úlohu kontrolujú. Učiteľ určí žiakov, ktorí pracovali bezchybne.

Po tejto aktivite si spoločne celá trieda ešte raz zaspieva pieseň – *Old Mac Donald*.

Analýza vyučovacej hodiny

Vyučovaciu hodinu realizovanú na hodine hudobnej výchovy hodnotím veľmi pozitívne. Žiaci boli aktívny, so záujmom sa zapájali do jednotlivých aktivít a hier. Hodina bola pre ne akýmsi oddychom. Niektorí žiaci nedodrжали pokyny pri didaktickej hre, počas ktorej mali mať hlavy položené na laviciach a nemali pozerat' na tabuľu. Potajme dvíhali hlavy a potom ako prví vykrikovali, aká zmena nastala na tabuli. Riešila som to tak, že jedno kolo vypadli z hry. Taktiež som musela upozorňovať žiakov, ktorí napodobňovali zvieratá rôznymi zvukmi s cieľom stať sa stredobodom pozornosti.

Pozitívne hodnotím prácu s obrázkami vo dvojiciach. Pre úsporu času a elimináciu hluku využívam dvojice žiakov, ktorí vedľa seba sedia.

Práca s magnetickou knihou bola pre žiakov veľmi motivujúca. Všetci chceli prísť a pripínať obrázky. Kniha však bola iba jedna. Sľúbila som žiakom, že na ďalšej hodine budeme s magnetkami ešte pracovať.

Pieseň si žiaci osvojili pomerne rýchlo. Obrazový materiál bol pre ne dôležitou pomôckou pri spievaní jednotlivých slôh.

4. 4 Tráviaca sústava

Ročník: štvrtý

Predmet: prírodoveda

Téma: Prečo je dôležité, čo jeme?

Tématický celok: Človek ako súčasť prírody

Prierezové témy: ENV, OZO, OSR

Forma práce: skupinová, individuálna

Ciele

Kognitívny cieľ:

Obsahový cieľ: Rozlíšiť jedlá na zdravé a nezdravé, usporiadať potraviny podľa frekvencie ich denného požívania, vymenovať časti tráviacej sústavy. Navrhnuť možné riešenie problému.

Jazykový cieľ: Pomenovať ovocie, zeleninu, jedlo

Nouns: fruit, vegetables, bread, milk, yoghurt, banana, apple, pear, orange, carrot, oil, sugar, sweets, fish, meat, cheese, egg, pasta, pizza, rice, vitamins, nutrient

Adjectives :healthy, unhealthy, favourite

Question: What's your favourite food?

Priradiť slovnú zásobu z tráviacej sústavy (digestive system) k správnej časti obrázka.

Afektívny cieľ: Vyjadriť svoj vlastný názor na to, prečo sú niektoré potraviny nezdravé pre človeka.

Psychomotorický cieľ: Usporiadať obrázky v potravinovej pyramíde, usporiadať a prilepiť časti tráviacej sústavy na makete človeka.

Motivácia

Didaktická hra

Učiteľ pripne na tabuľu tri obrázky, pod ktoré napíše (*fruit, vegetables, sweet*) - ovocie, zelenina, mäso, sladkosti. Na každý obrázok postupne ukazuje a vysloví v cudzom jazyku, čo je na obrázku. Potom rozdá obrázky žiakom. Na základe obrázkov rozdelí žiakov do skupín. Ukáže na prvý obrázok a povie: *All children with the pictures of fruit come here. You are the first group.* (Všetci žiaci s obrázkom ovocia poďte tu. Vy ste prvá skupina.) Podobne postupuje pri ostatných obrázkoch.

Skupinová práca Brainwriting

Každá skupina dostane papier. Na ňom je napísané slovo *food* (jedlo). Žiaci si v skupinách papier kolujú a píšú, čo všetko im napadne pri slove *food*. Slová majú písať v cudzom jazyku. Po ukončení aktivity nastáva prezentácia výsledkov jednotlivých skupín a vyhodnotenie.

Otázka

What's your favourite food? *Aké je tvoje najobľúbenejšie jedlo?*

Učiteľ sa pýta otázku, žiak si vyberie jeden obrázok a odpovie: *My favourite food is....*

Expozičná časť

Učiteľ si pripraví ešte pred hodinou na zadnú časť tabule plagát pyramídy, na ktorom sú ľubovoľne pripnuté rôzne druhy potravín. Pyramída môže byť aj nakreslená, ale obrázky sú pripnuté. Je ich aspoň toľko, koľko je žiakov v triede. Krídlo tabule otvorí a ukáže potravinovú pyramídu žiakom. Povie: *It's a food pyramid.* Prstom prejde po obryse pyramídy a povie slovo *pyramid*, potom ukáže na jedlo a povie – *food*. *So, it's a food pyramid.* To je potravinová pyramída.

Ďalej žiakom vysvetľuje látku v rodnom jazyku, pričom niektoré pojmy povie aj v cudzom jazyku.

Každý z nás potrebuje jesť a piť každý deň. Potraviny, ktoré obsahujú vitamíny(*vitamins*) a živiny(*nutrients*) nevyhnutné pre náš život nazývame zdravé potraviny (*healthy food*). Niektoré zdravé potraviny, môžu byť pre niekoho nezdravé, napríklad ak je človek na nejakú potravinu alergický, alebo ak škodia nášmu zdraviu (*unhealthy food*).

We need to eat and drink everyday. The food which contains vitamins and nutrients necessary for our life we called healthy food. Food which isn't good for us we called unhealthy food.

Skupinová práca Problémová úloha

Učiteľ rozdá žiakom obálku s obrázkami jedál. Úlohou žiakov je v skupine roztriediť jedlá na dve skupiny – zdravé a nezdravé jedlá.

Please, sort the pictures of the food into two groups – healthy food and unhealthy food.

Vedúci každej skupiny sa postaví a povie *healthy food* (zdravé jedlá). Potom ukazujú obrázky a hovorí ich pomenovanie v anglickom jazyku. Ak niektoré jedlo nevie, učiteľ, alebo žiaci mu pomôžu. Podobne pokračuje pri *unhealthy food* (nezdravých jedlách).

Didaktická hra Problémová úloha Projektová metóda (tvorba plagátu)

Učiteľ vyzve postupne jednotlivé skupiny, aby prišli k potravinovej pyramíde. Každý si vezme z pyramídy jeden - ľubovoľný obrázok jedla. Ak nejaký obrázok ostal, pripne ho vedľa pyramídy.

The group „vegetables“, come here and take one picture of the food. Than sit down.

Podobne sa vystriedajú aj ostatné skupiny. Na tabuli ostane iba pyramída s nadpismi. Úlohou žiakov je prísť k tabuli a pripnúť správne jedlo na správne miesto pyramídy. Ostatní žiaci zo skupiny, môžu vyjadriť svoj súhlas –*yes*, alebo *no*. Ak niekto zo skupiny povie *no*, učiteľ ho vyzve, aby povedal svoj názor. Napr. žiak pripne paradajku(*tomato*) k ovociu (*fruit*). Iný žiak ho môže opraviť – *Nie, to je zelenina (No, it's vegetable)*. Po ukončení aktivity vznikne plagát potravinovej pyramídy, ktorý ostáva visieť. Učiteľ spolu so žiakmi môžu obrázky počas prestávky, alebo na začiatku výtvarnej výchovy prilepiť.

Vysvetlenie učiva

Učiteľ sa opýta žiakov, prečo je potravinová pyramída zostavená v takom poradí. Prečo je chlieb a cereálie v spodnej časti pyramídy, nad nimi je ovocie, zelenina a na samom vrchu cukor, olej. Ak na to neprídu sami, vysvetlí im, že potraviny sú usporiadané v poradí, v akom by sme ich mali najčastejšie konzumovať.

Problémová otázka – práca s potravinovou pyramídou

Úlohou žiakov je správne odpovedať na otázky. Môžu si pomáhať obrázkom potravinovej pyramídy.

What do you think? Answer yes or no.

Our body prefers more fruit than oil. (yes)

Our body prefers more sweets than cereal. (no)

Our body prefers more rice than oil. (yes)

Our body prefers more meat than vegetables. (no)

Vysvetlenie učiva

Potrava v našom tele putuje tráviacou rúrou. Nazývame ju tráviaca sústava (*digestive system*). Učiteľ pripne na tabuľu plagát s postavou človeka a tráviacou sústavou. Vysvetlí časti tráviacej sústavy, ukáže ich a pripne k nim názvy (ústna dutina, hltan, pažerák, žalúdok, tenké črevo, hrubé črevo, konečník). Žiaci majú v zošite nalepenú postavu človeka s tráviacou sústavou. Spoločne s učiteľom hovoria a ukazujú časti tráviacej sústavy. Tie si do zošita aj napíšu. Ďalej učiteľ pripne na druhú stranu makety človeka na tabuli názvy tráviacej sústavy v anglickom jazyku.

Didaktická hra

Učiteľ rozdá každému žiakovi papieriky s anglickými pojmami tráviacej sústavy. Zatvorí tabuľu, alebo zakryje maketu človeka. Úlohou žiakov je pokúsiť sa správne priradiť prúžky papiera k postave. Úlohu si žiaci kontrolujú pri otvorení tabule. Po oprave chýb si papieriky do zošita nalepia. (Príloha 3)

Fixačná časť

Priradzovanie

Učiteľ odopne z makety postavy názvy tráviacej sústavy. Najprv vyzve žiakov, aby správne pripli názvy tráviacej sústavy v rodnom jazyku. Potom tú istú aktivitu zopakuje v cudzom jazyku.

Put the names of the digestive system into the right order.

Domáca úloha (aktivita vhodná pre cirkevné školy)

Úlohou žiakov je priniest do školy plody zo záhrady – ovocie, zeleninu. Učiteľ ich vloží do košíka a na spoločnej svätej omši, ktorá bude venovaná ako poďakovanie za úrodu, budú tieto potraviny (*helth food –fruit and vegetables*) prinesené ako symbol na sv. omšu. Po jej ukončení, v rámci prestávky, budú mať žiaci zdravú hostinu. (Príloha 4)

Analýza vyučovacej hodiny

Vyučovacia hodina bola pre žiakov veľmi pútavá. Aktívne sa zapájali do vyučovacieho procesu. Vyučovacia hodina však bola veľmi náročná na čas. Pracovala som však s triedou, ktorá bola s metodikou CLIL oboznámená. Ak učiteľ začína zavádzať CLIL odporúčam prácu s menším počtom aktivít. Z dôvodu šetrenia času je možné zameniť branwriting za brainstorming. Počas aktivity brainwriting som nehodnotila, či bolo slovo správne napísané. Ak na to niektorý žiak upozornil, povedali sme si, ako sa správne píše. Inštrukcie, ktoré žiaci nepochopili, som im vysvetlila v rodnom jazyku. Učiteľ má žiakov počas hodiny istým spôsobom sprevádzať. Žiaci si nepamätali názvy všetkých druhov jedla. Mohli im pomôcť spolužiaci. Ak ani oni nevedeli, pomohla som im ja. Veľmi pozitívne hodnotím zaradenie didaktickej hry do vyučovania. Žiakom sa veľmi páčilo, keď boli vyzvaní k tomu, aby si zapamätali názvy tráviacej sústavy z tabule. Po ich zakrytí, bolo ich úlohou správne tieto pojmy priradiť k obrázku. Podvedome to prijali ako súťaž. Vyzvali ma, či by sme si túto aktivitu nemohli ešte raz zopakovať. Jednou z možností ako ušetriť čas a využiť danú aktivitu aj na iných hodinách prírodovedy, napr. v rámci opakovania je, že učiteľ nedá inštrukciu k tomu, aby si žiaci pojmy nalepili. Odložia ich do obálky, alebo portfólia. Za domácu úlohu mali žiaci okrem novej látky, priniest nejaké ovocie, alebo zeleninu na presne stanovený deň. V rámci našej cirkevnej školy každoročne ďakujem za úrodu a za to, že máme čo jesť. Trieda si však môže pripraviť ovocno – zeleninový deň, počas ktorého žiaci prinesú rôzne ovocie, zeleninu, ktoré môžu skonzumovať, alebo odniesť do jedálne. Z potravín môžu pani kuchárky pripraviť šalát, či polievku.

4 ODPORÚČANIA PRE PEDAGOGICKÚ PRAX

Vychádzajúc z vlastnej osobnej skúsenosti overenej v praxi odporúčam zaradiť aktivizujúce metódy vyučované prostredníctvom metodiky CLIL do vyučovacieho procesu. Aktivity, ktoré som opísala v tejto OPS sú navrhnuté tak, aby rešpektovali psychický vývoj žiakov mladšieho školského veku, boli pre nich zaujímavé a pomáhali im pri osvojovaní si cudzieho jazyka a nových poznatkov súvisiacich s obsahom učiva. Aktivizujúce metódy sa orientujú predovšetkým na žiaka, ktorý sa stáva subjektom procesu vyučovania. Samotné metódy slúžia ako prostriedok na dosiahnutie stanovených cieľov. Sú pre neho veľmi motivujúce. Umožňujú mu samostatne riešiť problémy.

Môžem konštatovať, že pre žiakov prvého stupňa sú najzaujímavejšie tie aktivity, ktoré sú spojené s pohybom – dramatizácia, pantomíma, pohyby tela, strihanie, kreslenie, tvorba projektu. Žiaci taktiež radi diskutujú. Niektoré aktivity, ako je brainwriting sú vhodné až pre žiakov tretieho a štvrtého ročníka. Žiakom je potrebné pomôcť otázkami, pretože ešte nechápu súvislosti v takej miere, ako sa od nich očakáva

Na základe osobných skúseností konštatujem, že metodika CLIL má výrazný vplyv na efektivitu učenia a je to jeden z najmodernejších prístupov učenia sa, pretože vychádza z princípu duálnosti cieľa. V mojej práci som chcela poukázať na tie aspekty CLILu, ktoré môžu aj ostatní učitelia aplikovať vo vyučovacom procese. Odporúčam preto zaradiť metodiku CLIL do edukácie.

Pre pedagogickú prax učiteľa je dôležité:

- vystupovať v úlohe facilitátora, čiže učiteľ by mal prijať úlohu človeka, ktorý povzbudzuje a dbá na to, aby bol proces osvojovania si poznatkov ľahším,
- využívať mimiku, pohyby tela, vizualizáciu, aby žiaci pochopili význam cudzojazyčného prejavu,
- poznať učebné štýly žiakov, rešpektovať ich, na základe toho voliť aktivity,
- umožniť žiakom vyjadriť vlastný názor,
- podporovať žiakov v komunikácii,
- umožniť žiakom manipulovať s didaktickými pomôckami,
- zapojiť do edukácie prácu celého tela žiakov – metóda TPR,
- využívať skupinovú formu vyučovania,
- opakovať získané vedomosti hravou formou,
- využívať súťaže, podporovať súťaživosť žiakov
- neupozorňovať žiakov na chyby pri komunikácii v cudzom jazyku,
- vytvárať pozitívnu atmosféru v triede,
- problémy súvisiace s používaním metodiky CLIL riešiť s kolegami, opýtať sa na ich názor, možnosti riešenia,
- spolupracovať s ostatnými učiteľmi (jazykových a nejazykových predmetov)
- hodnotiť vedomosti žiakov, nie jazykový prejav
- nezabúdať na spätnú väzbu žiakov

4.1 Pozitíva a negatíva metodiky CLIL

Zavedením metodiky CLIL do vyučovania je učiteľ, ale aj žiaci konfrontovaní s pozitívami, ale aj rizikami, ktoré so sebou môže priniesť a na ktoré by mal byť pedagóg pripravený, aby na ne dokázal reagovať a riešiť ich.

Výhody CLILu

- žiaci sa učia jazyk v prirodzených podmienkach, prostredníctvom ktorých majú možnosť komunikovať v cudzom jazyku, čo má vplyv na prirodzenú intonáciu a výslovnosť,
- v komunikácii sa žiaci sústreďujú na obsah, o ktorom chcú hovoriť, nie na jazyk, čím sa eliminuje stres z možných chýb, gramatické štruktúry sú druhoradé,
- zlepšuje jazykové znalosti a ústne komunikačné schopnosti,
- zapojenie rôznych štýlov učenia,
- žiaci sú častejšie v kontakte s cudzím jazykom, bez navýšenia počtu hodín určených pre jazyk,
- zvyšovanie motivácie a sebadôvery žiakov ,
- CLIL priaznivo ovplyvňuje myslenie, ktoré sa stáva pružnejším a citlivejším voči jazykovým prejavom ,
- cudzí jazyk (podobne ako materinský jazyk) sa stáva neoddeliteľnou súčasťou vyučovacieho procesu, žiaci sú zapájaný do rôznych úloh v cudzom jazyku.
- učenie sa cudzieho jazyka umožňuje deťom lepšie sa oboznámiť s inými národmi a kultúrami.

Negatíva CLILu

- časovo náročná príprava na CLIL vyučovanie,
- nedostatok učebných materiálov a nástrojov hodnotenia,
- nedostatočná jazyková kompetencia učiteľov,
- neochota učiteľov vzájomne spolupracovať,
- nedostatočné jazykové kompetencie žiakov používať cudzí jazyk,
- počiatočný stres z neznámeho, ktorý môžu žiaci zažívať na začiatku pri zavádzaní CLIL do vyučovacieho procesu,
- neochota zo strany rodičov, či školy

ZÁVER

Cieľom tejto OPS bolo poukázať na možnosti využitia aktivizujúcich metód prostredníctvom metodiky CLIL na prvom stupni ZŠ. Vyučovanie cudzieho jazyka bolo integrované do nejazykových predmetov- matematika, výtvarná výchova, prírodoveda. Žiaci boli aktívne zapojení do vyučovacieho procesu.

Príprava vyučovacej hodiny CLIL je náročná na čas. Učiteľ musí hodinu naplánovať tak, aby dosiahol stanovené obsahové a jazykové ciele. Vhodne zvolené aktivizujúce metódy majú žiakov podporiť k aktívnej účasti na vyučovacom procese. Napriek náročnosti prípravy môžem z vlastnej pedagogickej skúsenosti konštatovať, že pre žiakov sú hodiny CLIL s využitím aktivizujúcich metód veľmi zaujímavé. Za veľké pozitívum považujem elimináciu strachu z komunikácie v cudzom jazyku. Žiaci sa dokázali stotožniť s aktivitami do takej miery, že používanie cudzieho jazyka bolo skôr podvedomé a druhoradé. Na hodiny CLIL sa veľmi tešili.

Za dôležitú súčasť vyučovania CLIL považujem mimiku, reč tela učiteľa, ako aj obrazový a didaktický materiál. Bez ich podpory by žiaci neboli schopní porozumieť inštrukciám, či textu. Aktivizujúce metódy predstavujú vhodnú formu pre lepšiu fixáciu a zapamätateľnosť nového učiva. Umožňujú zapojiť do aktivity rôzne štýly učenia, dovoľujú žiakom využívať pohyby tela, podporujú rozvoj kritického myslenia.

Východiskom pre tvorbu tejto práce bola moja vlastná pedagogická skúsenosť, ktorú som nadobudla pri práci so žiakmi prvého stupňa. Metodiku CLIL považujem za inovatívny spôsob osvojovania si jazyka v rámci iného – nie jazykového predmetu, čím sa podporuje rozvoj medzipredmetových vzťahov. Jej integrácia do vyučovania pomáha zvyšovať jazykové zručnosti žiakov aj v bežných triedach. Preto považujem implementáciu tejto metódy do edukácie za veľmi prínosnú. Budem rada, keď moje skúsenosti budú pre mojich kolegov inšpiráciou a pomôžu im.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. CHODERA, R. - RIES, L. 2000. Výuka cizích jazyků na prahu nového století II. Ostravská Univerzity. Ostrava. 2000. ISBN: 80-7042-157-6
2. MAŇÁK, J. 2003. Nárys didaktiky. 3. vydanie. Masarykova universita v Brně. Brno. 2003. ISBN: 80-210-3123-9
3. POKRIVČÁKOVÁ, S. - LAUKOVÁ, D. - VINOHRADSKÁ, N. - ILLEŠOVÁ, M.: CLIL, plurilingvizmus a bilingválne vzdelávanie. ASPA. Nitra. 2007. ISBN: 978-80-969641-0-9.
4. POKRIVČÁKOVÁ, S. a kol.: Inovácie a trendy vo vyučovaní cudzích jazykov u žiakov mladšieho školského veku. UKF. Nitra. 2008. ISBN: 978-80-8094-417-9.
5. STRAKOVÁ, Z. - IMERMANOVÁ, I. Učiteľ cudzieho jazyka v kontexte primárneho vzdelávania. Prešovská univerzita v Prešove. Prešov. 2010. ISBN: 978-80-555-0232-8
6. STRAKOVÁ, Z. - CIMERMANOVÁ, I.- MAŤKOVÁ, S. 2010. Učiteľ cudzieho jazyka v kontexte primárneho vzdelávania. Prešovská univerzita v Prešove. Prešov. 2010. ISBN: 978-80-555-0232-8
7. ŠMÍDOVÁ, T. - TEJKALOVÁ, L. - VOJTKOVÁ, N. 2012. CLIL ve výuce: Jak zapojit cizí jazyky do vyučování. Národní ústav pro vzdělávání . Praha. 2012. ISBN: 978-80-87652-57-2. 11

Internetové zdroje

1. Didaktická efektivnost' metody CLIL na prvom stupni ZŠ vo vyučovaní cudzích jazykov [online]. stapedu.sk, [cit. 4.6.2014]. Dostupné na www: http://www.2.statpedu.sk/buxus/docs/Pedagogicke_dokumenty/Zakladne_skoly/Osnovy/clil.pdf
2. CLIL ve výuce Jak zapojit cizí jazyky do vyučování [online]. nuv.cz, [cit. 5.6.2014]. Dostupné na www: http://www.nuv.cz/uploads/Publikace/CLIL_ve_vyuce.pdf

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Puzzle

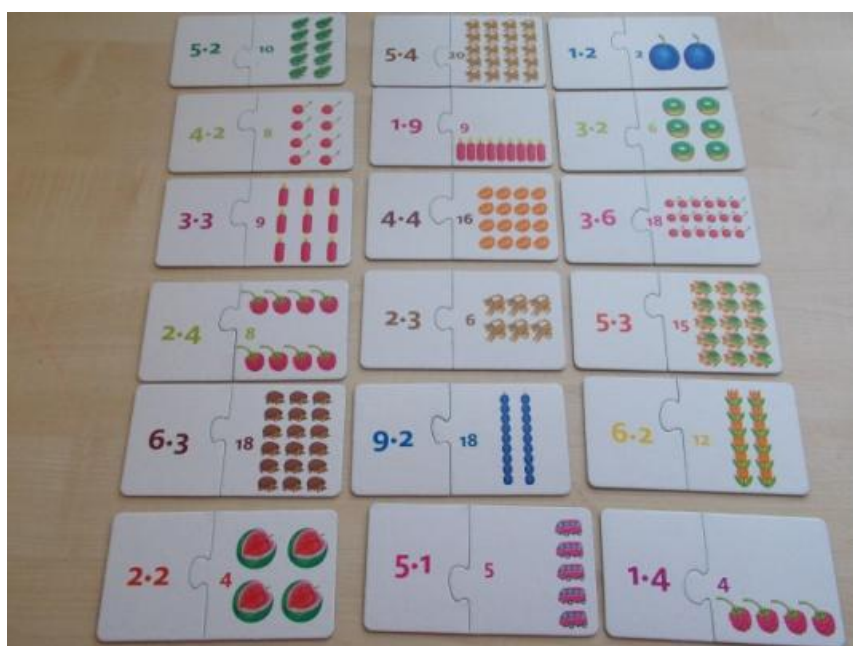
Príloha 2 Pracovný list

Príloha 3 Farma

Príloha 4 Digestive System

Príloha 5 Pod'akovanie za úrodu

Príloha 1 Puzzle

Prameň: súkromný archív

1. The school has six classes. Every class has three windows. How many windows does the school have?

Classes.....

One class.....windows

The school.....windows

			=	
--	--	--	---	--

The school has.....windows.

Draw the picture

2. In the box are fifteen apples. Five students are very hungry. They divide the apples. How many apples does one student have?

Apples.....

Students.....

One student.....

			=	
--	--	--	---	--

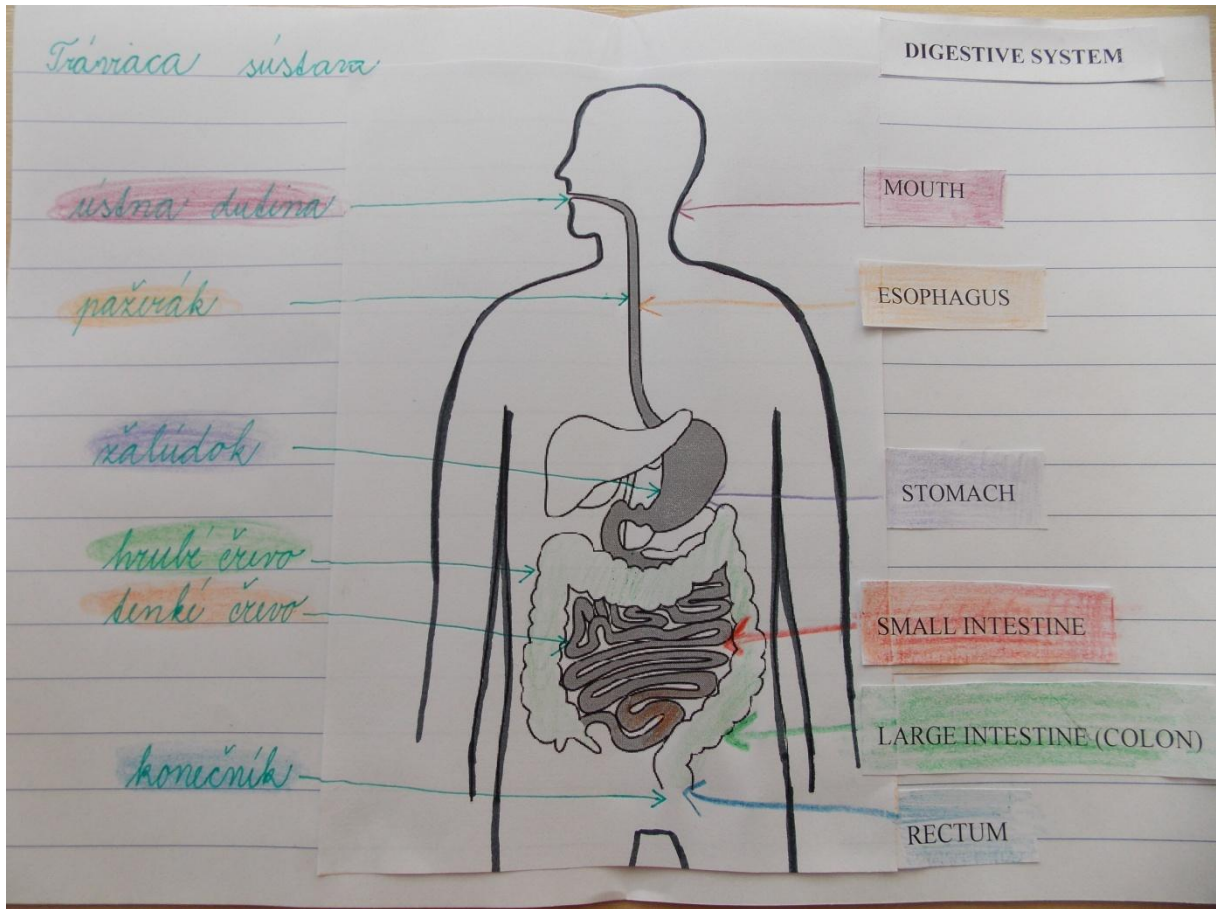
One student has..... apples.

Draw the picture

Prameň: súkromný archív autora
Junior, s. r. o. Na gazdovsve

Príloha 4 Digestive System

Prameň: súkromný archív

Príloha 4 Pod'akovanie za úrodu

Prameň: súkromný archív